

Kuusamon energia- ja
vesiosuuskunta

Vastuullisuusohjelma

2026-2030

Vastuullisuusohjelma 2026–2030

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta

1. Johdanto

Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta on **paikallinen osakkaidenosuuskunta**, jonka perustehtävänä on tuottaa kaukolämpö- ja vesihuoltopalveluja jäsenilleen Kuusamon alueella. Toiminta on luonteeltaan kriittistä **infrastruktuuripalvelua**, jossa korostuvat toimitusvarmuus, laadullinen turvallisuus, viranomaisvaatimusten noudattaminen ja pitkäjänteinen omaisuudenhallinta.

Osuuskunnan toiminnan mittakaava: - Henkilöstö: **30-40 henkilöä** - Toiminta-alue: **Kuusamon kaupunki** - Energia: **kaukolämmöntuotanto ja jakelu**- Vesi: **talousveden jakelu ja jäteveden puhdistus**

Tämä vastuullisuusohjelma ohjaa toimintaa vuosina 2026–2030 ja on mitoitettu osuuskunnan koko ja resurssit huomioiden. Ohjelman painopiste on käytännönläheisyydessä ja lakisääteisten velvoitteiden ylittävässä hyvässä toimintatavassa.

2. Vastuullisuuden periaatteet

- **Paikallisuus ja yhteisöllisyys:** Toimimme jäsentemme ja Kuusamon alueen parhaaksi.
  - **Kestävyys ja varovaisuus:** Hyödynnämme luonnonvaroja vastuullisesti ja turvaamme palvelujen jatkuvuuden.
  - **Avoimuus ja luottamus:** Viestimme avoimesti toiminnastamme ja vaikutuksistamme.
  - **Turvallisuus ja laatu:** Huolehdimme henkilöstön, asiakkaiden ja ympäristön turvallisuudesta.
-

3. Ympäristövastuu

Ympäristövastuu keskittyy energiantuotannon ja vesihuollon keskeisiin vaikutuksiin: 1) päästöihin, 2) vesistökuormitukseen, 3) verkostojen kuntoon ja poikkeustilanteiden hallintaan sekä niistä viestimiseen ja 4) kestävä kehityksen mukaisesti muodostuvan tuhkan ja lietteen lopulliseen hyötykäyttöön.

3.1 Energia

Nykytila: - Energiantuotanto ja -jakelu perustuvat pääosin **ostettuun sähkөөn ja paikalliseen bioenergiaan**. - Suurimmat ympäristövaikutukset liittyvät **energiahäviöihin ja polttoainevalintoihin**. Kaukolämpöverkoston kohdistuu osin merkittävääkin korjausvelkaa.

Tavoitteet: - Ylläpitää ja parantaa toimitusvarmuutta. - Hallita kustannuksia energiatehokkuuden avulla, optimoimalla energiatuotannon kustannusta ja saavuttaa taloudellista kaukolämmön tuotantokustannusta kompensoivaa hyötyä sähkön reservimarkkina osallistumisella. – Varautua erilaisiin kriittistä infraan kohtaan tuleviin sekä fyysisiin että kyberturvauhkiin. Luoda toimiva ratkaisu tuhkan hyödyntämisestä metsälannoitteena.

Toimenpiteet: - Energiahäviöiden vuosittainen seuranta ja verkoston saneeraus. – Kaukolämmön tuotannon optimointijärjestelmän edelleen kehittäminen sekä yhteensovittamalla se mahdollisimman hyvin osaksi sähkön reservimarkkinan optimointijärjestelmää. – Valmius-/Varautumissuunnitelman toteutus, ylläpito ja harjoittelu. – Rakeistusprosessin optimointi mahdollisimman tehokkaasti toimivaksi sekä varmistaa kattiloiden prosessi niin, että muodostuva tuhka on mahdollisimman hyvin lannoitteeksi soveltuvaa.

Mittarit: - Energiahäviöt (%) - Uusiutuvan energian osuus (%) - Energian hankintakustannukset – kaukolämmön energian tuotantokustannus ja sähköreservimarkkinan tulo. – Rakeistetun tuhkan määrä ja laatu.

3.2 Vesi ja jätevesi

Nykytila: - Osuuskunta vastaa vedenottamoista, jakeluverkostosta ja jätevesien käsittelystä. – Osuuskunnalla Kirkonkylän tuotantotarpeeseen nähden riittävä määrä erittäin hyvälaatuista pohjavettä omaavia vedenottamoita. Rukan alueen pohjaveden tuotantomäärän tarve kasvaa vuosivuodelta, joten lähivuosina tarvitaan uusia pohjavedenottamoita. Vuosina 2016 ja 2021 käyttöönotetut yhdyskuntien jätevesiä puhdistavat laitokset niin Rukalla kuin Kirkonkylälläkin vastaavat erittäin hyvin nykyisen ympäristölainsäädännön vaatimuksia.

Tavoitteet: - Täyttää kaikki talousveden ja jäteveden lupaehtovaatimukset. Varmistaa vedenottamoiden, verkostojen ja jätevedenpuhdistamojen pitkänaikavälin toimintavarmuus

huolehtimalla ko. laitteistojen huollosta ja korjausinvestoinneista- Vähentää vuotovesien määrää pitkällä aikavälillä. – Tuottaa jäsenistöllemme kyseisiä palveluita mahdollisimman laadukkaasti ja taloudellisesti. – Kehittää lietteestä tuote, joka tukee kiertotalouden tavoitteita mahdollisimman hyvin.

Toimenpiteet: - Säännöllinen vedenlaadun omaevalvonta. - Verkostosaneeraukset osana pitkän aikavälin investointiohjelmaa. - Jätevesiprosessien toimintavarmuuden varmistaminen. – Omaisuudenhallintaohjelman laatiminen. – Tutkimus- ja ympäristölupahanke lietteen soveltuvuudesta osana tuhkalieteseoslannoitetta.

Mittarit: - Vedenlaadun poikkeamat (kpl/vuosi) - Vuotovesiprosentti (%) - Lupaehtojen täyttyminen (%). – Asiakaspalaute. – Lieraki – hankkeen loppuraportti ja vireillä oleva ympäristölupahakemus.

3.3 Ympäristöriskien hallinta

- Valmius-/Varautumissuunnitelman laatiminen ja ajantasallapitäminen poikkeus- ja häiriötilanteita varten (sähkökatkot, vedenjakeluhäiriöt).
- Ympäristövahinkojen ennaltaehkäisy ja nopea reagointi.

4. Sosiaalinen vastuu

Sosiaalinen vastuu painottuu henkilöstömme työhyvinvointiin ja jäsentemme tasapuoliseen kohteluun.

4.1 Henkilöstö

Nykytila: - Pieni henkilöstö, jossa yhdellä henkilöllä voi olla useita vastuualueita. - Osaaminen on kriittistä palvelujen jatkuvuudelle.

Tavoitteet: - Varmistaa työssä jaksaminen ja osaamisen säilyminen. - Minimoida työtapaturmat ja sairauspoissaolot.

Toimenpiteet: - Työturvallisuusohjeiden vuosittainen läpikäynti. - Osaamisen varmistaminen perehdytyksellä ja varahenkilöjärjestelyillä. - Mahdollisuus joustaviin työjärjestelyihin.

Mittarit: - Työtapaturmien määrä - Sairauspoissaolopäivät - Henkilöstön pysyvyys

4.2 Asiakkaat ja jäsenet

Tavoitteet: - Tasapuolinen ja luotettava palvelu kaikille jäsenille. - Avoin ja ymmärrettävä viestintä, erityisesti häiriötilanteissa. - Luotettavat ja kohtuuhintaiset palvelut.

Toimenpiteet: - Yksinkertainen menettely palautteille ja asiakaspalautteen systemaattinen keruu. - Ennakoiva tiedottaminen huolto- ja saneeraustöistä. – Häiriö- ja poikkeustilanteiden nopea viestintä mm. tekstiviestintään hyödyntäen. - Neuvonta energia- ja vesihuoltoon liittyen.

Mittarit: - Palautteiden määrä - Häiriötilanneviestinnän vasteaika. - Asiakastyytyväisyys - Reklamaatioiden määrä ja käsittelyaika.

4.3 Paikallinen yhteistyö

Tavoitteet: Paikallinen yhteistyöverkosto

- Paikallisten urakoitsijoiden ja toimittajien kanssa.
- Yhteistyö kaupungin kanssa ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Sidoryhmät (seudulliset ja valtakunnalliset edusjärjestöt)
- Kaupungin alueella toimivat hajavesiosuuskunnat

Toimenpiteet: - Urakoissa ja tavarahankinnoissa pyydetään tarjoukset myös paikallisilta toimijoilta sekä pyritään kehittämään paikallista tarjontaa hankintojen kautta. – Koneurakointi-, kuljetus- ja maa-ainesten hankintasopimukset kilpailutetaan useamman vuoden pituisiksi. - Tiivis yhteydenpito kaupungin viranomaisiin. - Osallistutaan aktiivisesti sekä seudullisen että valtakunnan tason edusjärjestöjen toimintaan. – Käydään vuoropuhelua alueen hajavesiosuuskuntien kanssa ja tarvittaessa tarjotaan niille neuvontaa ja tukea.

Mittarit: - Paikkakunnalta ostettujen hankintojen euromäärä. - Lukumäärä eri sidosryhmien kanssa pidetyistä kokouksista.

5. Hyvä hallinto ja taloudellinen vastuu

5.1 Hallinto

Tavoitteet: - Vastuullinen osuuskunnan jäsenten etuja tukeva päätöksenteko. – Toiminnan avoin ja läpinäkyvä viestintä.

Toimenpiteet: - Selkeät vastuut ja päätöksentekoprosessit.

5.2 Taloudellinen kestävyys

Tavoitteet: - Pitkätalouden taloussuunnittelu niin investointeihin kuin käyttötalouteenkin. - Maksuvalmiuden turvaaminen. - Riittävä taloudellinen varautuminen ennakoimattomaan häiriöön. -

Mittarit: - Taloudellinen tulos - Investointien toteutuminen - Vakavaraisuus

6. Yhteiskuntavastuu

EVOlla on kriittisen infran toimijana merkittävä yhteiskunnallinen vastuu, joka säteilee kaikille yhteiskunnan osa-alueille. Vastuu voidaan karkeasti kolmeen osa-alueeseen:

- varmistaa normaali-, poikkeus- ja häiriötilanteissa tuotanto yhteiskunnalle
- luoda elinkeinoelämälle oman toiminnan osalta investointi- ja toimintaedellytykset.
- vastata kaupungin yhdyskuntasuunnittelun ja -rakentamisen edellyttävän kunnallistekniikan toteuttamisesta kaukolämpö- ja vesi- ja viemäriverkostojen osalta.
- Ylläpitää ympärivuorokautista kaukolämpöä, vesi – ja viemärihuoltoa palvelevaa päivystys- ja varallaolojärjestelmää. Päivystyspuhelimeen tulee yksityisiltä kiinteistön omistajilta yhteydenottoja usein varsinaisen työajan ulkopuolella. EVO:n päivystys- ja varallaolo luo turvallisuutta kiinteistön omistajille myös silloin juhlapyhien yms. aikana, jolloin muut alan palvelut ovat suljettu.

7. Seuranta ja raportointi

- Vastuullisuusohjelman etenemistä seurataan vuosittain.
- Keskeiset mittarit raportoidaan osana toimintakertomusta.
- Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.

Yhteenveto

Vastuullisuus on Kuusamon energia- ja vesiosuuskunnan toiminnan perusta. Tämän ohjelman avulla varmistamme, että toimintamme tukee ympäristön hyvinvointia, paikallista yhteisöä ja osuuskunnan pitkän aikavälin elinvoimaa.